

Nr 23.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse från viss ersättningskyldighet i anledning av skada, som vållats av f. d. anställningshavare vid vägväsendet; given Stockholms slott den 19 januari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Fritiof Domö.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 januari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Domö, frågor om befrielse från viss ersättningskyldighet i anledning av skada, som vållats av f. d. anställningshavare vid vägväsendet, och anför därvid.

1:o.

Natten till den 10 september 1928 färdades Johan Yngve Robert Haglund med motorecykel på allmänna landsvägen Kungsbacka—Göteborg och påkörde

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 1 saml. Nr 23—25.

därvid ett upplag av asfalt utanför Tölö fabriker i Tölö socken. Haglund blev vid påkörningen svårt skadad.

Med anledning av olycksfallet instämde allmänna åklagaren dåvarande vägvakten Gunnar Persson, Kungsbacka, till Fjäre tingslags häradsrätt med yrkande om ansvar å honom jämlikt 77 § lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet för det han såsom arbetsledare den 8 september 1928 å stora landsvägen Kungsbacka—Göteborg i Tölö socken tillåtit uppläggande av högar av asfaltmassa, så att vägbanan därigenom inkräktats och samfärdseln försvårats, varigenom nämnda olyckshändelse inträffat. I rättegången inträdde Haglund såsom målsägande. Senare utverkade Haglund stämning å Persson med yrkande att denne såsom vållande till olyckshändelsen måtte förpliktas att till Haglund utgiva skadestånd.

Genom utslag den 15 maj 1929 dömde Fjäre tingslags häradsrätt Persson för förseelse mot nämnda lagrum att böta 20 kronor, varjämte Persson förpliktades att utgiva skadestånd till Haglund.

Med anledning av utslaget utbetalade ett försäkringsbolag, hos vilket Fjäre härads vägstyrelse tecknat ansvarighetsförsäkring, ersättning till Haglund för mistad arbetsförtjänst med 225 kronor per månad till den 1 augusti 1935, då bolagets ansvarighet enligt försäkringsavtalet upphörde.

Haglunds förmyndare uttog då stämning å Persson och Fjäre härads väghållningsskyldiga med yrkande, att de senare solidariskt med Persson måtte förpliktas utgiva ersättning till Haglund med 225 kronor per månad från och med den 1 augusti 1935 under Haglunds återstående livstid.

Genom utslag den 26 juni 1936, som vann laga kraft, förpliktade häradsrätten vägvakten Gunnar Persson och Fjäre härads väghållningsskyldiga att solidariskt till Haglund utgiva ersättning för mistad arbetsförtjänst med 225 kronor för varje månad från och med den 1 augusti 1935 till dess Haglund fyllt 67 år, vilken ersättning skulle gäldas förskottsvis den första i varje månad. Rätt förbehölls dock Persson och de väghållningsskyldiga att yrka jämkning i skadeståndet, därest Haglunds hälsotillstånd komme att undergå väsentlig förbättring.

I skrivelse den 22 september 1944 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* meddelat, att till en början Fjäre härads väghållningsskyldiga och därefter Fjäre vägdistrikt månatligen utbetalat det Haglund enligt häradsrättens sistnämnda utslag tillerkända beloppet. Sedan kronan från och med den 1 januari 1944 övertagit vägdistriktens tillgångar och förpliktelser, hade vägförvaltningen i Hallands län fullgjort utbetalningarna. Persson hade icke bestritt någon del av ersättningen, och de väghållningsskyldiga eller vägdistriktet hade icke gjort gällande regressrätt mot Persson för utbetalade ersättningsbelopp. Å andra sidan hade vägdistriktet icke heller fattat beslut om att avstå från regresstalan.

Om Perssons ekonomiska förhållanden upplyser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att vägstyrelsens ordförande i förutvarande Fjäre vägdistrikt i skrivelse till vägförvaltningen den 23 juni 1944 uppgett, att noggranna under-

sökningar givit vid handen att Perssons ekonomiska ställning vore sådan, att han icke kunde tänkas vara i stånd att utgiva någon ersättning. Kommunalborgmästaren i Kungsbacka hade den 30 augusti 1944 utfärdat medellöshetsintyg för Persson. Vidare hade vägförvaltningen i Hallands län i skrivelse till styrelsen den 6 september 1944 meddelat, att Persson under senare tid innehaft tillfälliga anställningar såsom diversearbetare, senast såsom grovarbetare vid en husbyggnad i Kungsbacka, men att han vid tiden för skrivelsens avlätande saknat anställning. Med hänsyn till vad sålunda blivit upplyst ansåge styrelsen, att regressrätt icke borde göras gällande mot Persson. För avstående av denna rätt syntes emellertid riksdagens samtycke erfordras.

Beträffande regleringen av skadeståndet för den händelse kronans regressrätt skulle komma att eftergivnas anför väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Haglund synes alltjämt vara oförmögen till arbete, varför jämkning av den till honom utgående ersättningen icke torde kunna ifrågakomma. Livräntebeloppet avföres nu av vägförvaltningen från anslaget för vägdistriktens avvecklingskostnader. Då Haglund är född den 29 juni 1899, kunna utbetalningarna komma att pågå till och med den 1 juni 1966. Vid sådant förhållande synas de i längden icke kunna belasta anslaget för vägdistriktens avvecklingskostnader. Styrelsen har i annat sammanhang hemställt om anvisande av ett förslagsanslag för utbetalning av skadestånd i anledning av skada, som genom styrelsens anläggningar, egendom eller arbeten tillfogats i styrelsens tjänst icke anställd person eller som vållats å egendom, vilken ej står under styrelsens förvaltning. Beviljas sådant anslag, torde nu ifrågavarande skadestånd få avföras därifrån.

Statskontoret har i utlåtande den 20 oktober 1944 anfört.

I proposition nr 150 till 1944 års riksdag har Kungl. Maj:t begärt bemyndigande att för bestridande av livräntor och andra dylika understöd, som statsverket på grund av domstols lagakraftvunna utslag har att utgiva, taga i anspråk det under riksstatsens tolfte huvudtitel uppförda anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. I skrivelse den 28 mars 1944, nr 136, har riksdagen lämnat det begärda bemyndigandet. Genom beslut den 28 juli 1944 har Kungl. Maj:t sedermera förordnat, att ärenden rörande sådana livräntor och därmed jämförliga understöd, som enligt riksdagens förenämnda medgivande skola gäldas av sagda under tolfte huvudtiteln uppförda anslag, skola överlämnas direkt till statskontoret för vidtagande av på ämbetsverket ankommande åtgärder samt att nämnda bestämmelser skola äga tillämpning från och med den 1 augusti 1944.

Statskontoret, som med den avfattning Kungl. Maj:ts förenämnda beslut erhållit skulle hava att i fortsättningen bevaka på grund av ifrågavarande regressrätt uppkommande fordringsanspråk, vill med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utredning om Perssons ekonomiska förhållanden givit vid handen ävensom till arten av den fordran, varom här är fråga, icke motsätta sig, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens medgivande till att regress-talan icke anställs mot Persson.

Med hänsyn till vad som upplysts om Perssons ekonomiska ställning synes det bliva resultatlöst att av honom söka åter vad som utgivits eller kan komma att utgivas till Haglund. På grund härav och med hänsyn till övriga i ärendet föreliggande omständigheter finner jag mig böra tillstyrka, att regress-

*Departements-
chefen.*

talans icke anställas mot Persson och att kronan sålunda avstår från den rätt, som på grund av Fjäre tingslags häradsrätts utslag den 26 juni 1936 tillkommer eller framdeles kan tillkomma kronan gentemot Persson.

I anslutning till de grunder, som av mig angivits vid anmälan av 1945 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkten 12), torde ifrågavarande livränta icke böra bestridas från det föreslagna nya anslaget till reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde utan från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förutvarande vägvakten Gunnar Persson må befrias från ersättningsskyldighet till kronan jämlikt Fjäre tingslags häradsrätts utslag den 26 juni 1936.

2:o.

Numera avlidne vägmästaren i förutvarande Inlands vägdistrikt Gustav Georg Sundberg från Fridhem, Lilla Edet, framförde den 17 juni 1943 inom Lilla Edets municipalsamhälle en vägdistriktet tillhörig s. k. skåpbil. Vid möte med en annan bil körde Sundberg av vägen med påföljd att vägdistriktets bil välte och blev skadad.

Flundre, Väne och Bjärke domsagas häradsrätt, varest allmänna åklagaren ställt Sundberg under åtal för ovarsamt färdande samt vägdistriktet fordrat ersättning av Sundberg med 1 653 kronor 68 öre för reparation av bilen, fann enligt utslag den 22 oktober 1943 Sundberg ensam vållande till kullkörningen samt dömde honom jämlikt 38 § 1 mom. vägtrafikstadgan att för förseelse mot 2 § samma stadga till kronan utgiva femton dagsböter om sex kronor, varjämte häradsrätten förpliktade Sundberg att till vägdistriktet utgiva skadestånd med fordrade beloppet, 1 653 kronor 68 öre.

Göta hovrätt, dit Sundberg fullföljt talan, har i lagakraftvunnet utslag den 11 maj 1944 ej funnit skäl göra ändring i häradsrättens utslag i vad det samma avser Sundberg ådömt straff och honom ålagd ersättningsskyldighet.

Jämlikt lagen den 30 juni 1943 (nr 435) om vad iakttagas skall i anledning av kronans övertagande av den allmänna väghållningen på landet har kronan från och med den 1 januari 1944 övertagit vägdistriktets tillgångar och förpliktelser. Ifrågavarande ersättningsbelopp skall sålunda numera inbetalas till kronan.

Sedan Sundberg den 4 juli 1944 avlidit och såsom dödsbodelägare efterlämnat änkan *Tyra Maria Sundberg*, född 1891, samt en son, född 1918, har änkefru Sundberg i en den 5 augusti 1944 dagteknad skrift anhållit, att dödsboet måtte befrias från boet åvilande ersättningsskyldighet till kronan.

Av en i ärendet ingiven bouppteckning inhämtas, att dödsboets tillgångar upptagits till 2 133 kronor 70 öre, därav möbler, kläder och husgerådssaker 1 000 kronor, samt att boets skulder uppgå till 2 752 kronor 34 öre, däri inbegripet det utdömda skadeståndsbeloppet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som med skrivelse den 28 september

1944 överlämnat den av änkefru Sundberg gjorda ansökningen, har tillstyrkt bifall till densamma och därvid anfört i huvudsak följande.

Med hänsyn till vad i förevarande framställning anförts och styrkts beträffande dödsboets ekonomiska ställning anser sig styrelsen böra tillstyrka befrielse för dödsboet från skyldighet att erlagga beloppet ifråga. Styrelsen får även framhålla att, därest bilolyckan inträffat efter det vägväsendet förstatligats och den av Sundberg förda bilen tillhört kronan i stället för vägdistriktet, kronan icke kunnat utkräva ersättning av Sundberg, då han under färden icke gjort sig skyldig till brott mot 1 eller 2 § lagen den 7 juni 1934 om straff för vissa brott vid förande av motorfordon eller orsakat skada uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet eller brukat fordonet utan lov (förordningen den 22 juni 1939, nr 286, med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motorfordon, som tillhöra eller nyttjas av staten; ändrad genom förordning den 13 juni 1941, nr 401).

Statskontoret har i utlåtande den 13 oktober 1944 — med överlämnande av yttrande från ämbetsverkets ombudsman — tillstyrkt bifall till ansökningen.

I det av statskontoret återopade yttrandet har *ombudsmannen* anfört i huvudsak följande.

Dödsboets ekonomiska ställning är — såvitt bouppteckningen utvisar — sådan, att statsverket, för den händelse boet skulle försättas i konkurs, icke läser kunna påräkna någon utdelning för sin fordran.

Av under hand från vederbörande landsfiskal införskaffad kompletterande utredning framgår därjämte, att dödsbodeläggarna personligen, vilka icke synas hava vidtagit nödiga åtgärder för vinnande av befrielse från ansvar för den avlidnes gäld, äro i avsaknad av utmättningsbara tillgångar.

Vid angivna förhållanden och med hänsyn jämväl till övriga i ärendet föreliggande omständigheter tala enligt min mening synnerligen starka skäl för ett bifall till den remitterade framställningen.

Med hänsyn till de ringa utsikterna att någonsin utfå kronans ifrågavarande fordran samt i betraktande av övriga omständigheter i ärendet finner jag mig i likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och statskontoret böra tillstyrka, att dödsboet efter Gustav Georg Sundberg befrias från skyldighet att gälda det utdömda ersättningsbeloppet till kronan. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att dödsboet efter avlidne förre vägmästaren Gustav Georg Sundberg må befrias från boet åliggande ersättningsskyldighet till kronan med 1 653 kronor 68 öre jämlikt Göta hovrätts utslag den 11 maj 1944.

Till vad föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hellenius.